

Zajęcia logopedyczne

ZAJĘCIA LOGOPEDYCZNE

W zajęciach logopedycznych uczestniczą dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju oraz dzieci z zaburzeniami mowy (z grupy IV, II i I) - wymagające wsparcia.

Celem zajęć logopedycznych jest usunięcie zaburzeń mowy, wypracowanie odpowiedniego poziomu sprawności językowej u dziecka. Poprzez zabawę dzieci:

- usprawniają motorykę aparatu artykulacyjnego (m.in. języka, warg, żuchwy),
- kształtują prawidłowy tor oddechowy, wydłużanie fazy wydechowej,
- kształtują prawidłowe czynności fizjologiczne w obrębie aparatu mowy (tj. połykanie, żucie, odgryzanie),
- rozwijają słuch fonematyczny,
- wzbogacają słownictwo, rozwijają mowę opowieściową,
- rozwijają umiejętności budowania dłuższych wypowiedzi,
- rozwijają umiejętności rozumienia wypowiedzi słownych,
- rozwijają pamięć i spostrzegawczość.
- uzyskują prawidłową artykulację poszczególnych głosek, poprzez:
 - wywołanie zaburzonych głosek w izolacji, sylabach
 - utrwalanie wywołanego dźwięku w wyrazach (w nagłosie, śródgłosie, wygłosie), zdaniach, wierszykach i tekstach
 - automatyzację (pojawienie się dźwięku podczas wypowiedzi spontanicznych)
 - ćwiczenia percepcji słuchowej i wzrokowej w zakresie różnicowania wywoływanych głosek w mowie.

Zarówno metody, formy pracy, jak i pomoce logopedyczne są dostosowane do indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci.

O przebiegu terapii logopedycznej rodzice informowani są na bieżąco, otrzymują materiały do pracy z dzieckiem w domu w celu utrwalania osiągniętych efektów.

- Zajęcia logopedyczne prowadzi pani logopeda Marta Brzeźny

PROFILAKTYKA LOGOPEDYCZNA

Każdy rodzic chciałby, aby jego dziecko pięknie mówiło. To Państwo, jako pierwsi mają szansę dostrzec nieprawidłowości w mowie swoich dzieci. Nie każdy jednak wie, co powinno niepokoić, stąd kilka ważnych wskazówek, na co należy zwrócić uwagę. Czasem uświadomienie sobie najprostszych rzeczy może być najważniejsze.

RODZICU PAMIĘTAJ !

ZWRÓĆ UWAGĘ NA SPOSÓB ODDYCHANIA DZIECKA. Wdech i wydech przy spoczynku lub milczeniu powinien się odbywać przez nos. Brak drożności jamy nosowo gardłowej może być spowodowane przewlekłymi przeziębieniami, katarami, przerostem trzeciego migdała lub skrzywieniem przegrody nosa i innymi anomaliami górnych dróg oddechowych. Częste oczyszczanie nosa z wydzieliny (czyli po prostu umiejętne siękanie) ułatwi dziecku, tak ważne przy mówieniu, oddychanie przez nos. Przedłużające się stany kataralne i infekcje powodujące oddychanie przez usta mogą być przyczyną nieprawidłowej realizacji pewnych głosek oraz utrwalania się nieprawidłowego nawyku oddychania przez usta. Jeśli infekcje z katarą pojawiają się często, warto znaleźć ich przyczynę konsultując się z lekarzem laryngologiem lub alergologiem. Możesz też zakładać dziecku na noc czapeczkę zapinaną pod brodą, która uniemożliwi rozchylenie się ust.

ZAPEWNIJ DZIECKU ODPOWIEDNIĄ POZYCJĘ PODCZAS SNU. Kręgosłup powinien być ułożony poziomo z

lekko uniesioną głową.

OGRANICZ UŻYWANIE SMOCZKA. Ssanie smoczka „uspokajacza” powinno być zlikwidowane przed ukończeniem pierwszego roku życia dziecka, jeżeli nie zwalczy się tego nawyku przed drugim rokiem życia, wada zgryzu i wada wymowy jest często nie do uniknięcia. Długie ssanie smoczka opóźnia naukę pionizacji języka, natomiast długie ssanie kciuka także powoduje brak pionizacji języka oraz może wypychać zęby

KARM DZIECKO PIERSIĄ, (JEŚLI TO TYLKO MOŻLIWE), A POTEM ŁYŻECZKĄ. Ssanie piersi to doskonale ćwiczenie aparatu artykulacyjnego. Zbyt długie karmienie z butelki (nawet tylko w nocy), powoduje nieprawidłowe połykanie typu niemowlęcego, bez pionizacji języka. To z kolei jest również ściśle związane z wadami mowy i zgryzu. Należy zadbać więc o jak najwcześniejsze karmienie dziecka kubeczkem lub łyżeczką. Pokarmy o gęstej konsystencji powinny być podawane łyżeczką już od piątego miesiąca życia.

UCZ DZIECKO GRYZIENIA od momentu, gdy tylko zaczniesz podawać pokarmy stałe. Gryzienie marchewki, jabłka, skórki od chleba wpływa na prawidłowe połykanie pokarmów, ułożenie zębów i żuchwy oraz prawidłowe

ruchy języka.

BY DOBRZE MÓWIĆ, TRZEBA DOBRZE SŁYSZEĆ. Zwracaj uwagę na odgłosy codziennego życia i zadawaj dziecku pytanie, „ Co to jest”. Szukajcie razem źródła dźwięku. W ten sposób kształcisz jego uwagę **słuchową**. Jakikolwiek wątpliwości czy dziecko słyszy poprawnie należy natychmiast skonsultować z lekarzem. Problemy ze słuchem mogą być przyczyną zaburzeń słuchu fonemowego – słuch fonemowy to zdolność precyzyjnego słyszenia i różnicowania dźwięków mowy. Każde dziecko ma obowiązkowe badanie słuchu tuż po narodzinach, jednak pamiętajmy, że późniejsze choroby np. powtarzające się zapalenia uszu czy anginy mogą uszkadzać słuch. Także przerost trzeciego migdałka może być przyczyną niedosłuchu. Uważajmy także podczas czyszczenia uszu, aby nie uszkodzić wrażliwego ucha wewnętrznego, a także nie wychodzimy z dzieckiem na zewnątrz, gdy ma ono jeszcze wodę w uszach zaraz po kąpieli. Wrażliwość słuchową należy rozwijać poprzez śpiewanie piosenek, słuchanie spokojnej muzyki i zabawy z dźwiękami. Uczmy dzieci, że hałas nie sprzyja dobrej komunikacji. Zwracajmy też uwagę na za głośno ustawiony telewizor, czy odtwarzacz CD. Sami także nie

mówmy za głośno – nasz słuch lubi ciszę

ZWRÓĆ UWAGĘ NA LEKI, KTÓRE PRZEPISUJE LEKARZ - antybiotyki aminoglikozydowe, takie jak streptomycyna i gentamycyna powodują uszkodzenie narządu przedsionkowo-ślimakowego (upośledzenie słuchu). Jeśli dziecko ma częste infekcje gardła, uszu, górnych i dolnych dróg oddechowych – zgłoś się do specjalisty (laryngologa). Infekcje te pływają na osłabienie słuchu, strun głosowych, powodują zaburzenia głosu.

ZWRÓĆ UWAGĘ NA BUDOWĘ JĘZYKA, WARG, POLICZKÓW, PODNIEBIENIA (miękkiego i twardego) oraz JĘZYK. Często u dzieci występuje zbyt krótkie wędzidełko podjęzykowe, które utrudnia pionizację języka, a tym samym głoski „sz, ż, cz, dż” Jeśli masz wątpliwości co do wyglądu, ułożeniowości czy ruchliwości narządów artykulacyjnych, udaj się do specjalisty po konsultację

SPRAWDŹ , CZY TWOJE DZIECKO MA PRAWIDŁOWY ZGRYZ. Zadbaj, aby twoje dziecko miało zdrowe zęby. Brak uzębienia, np. z powodu próchnicy może przyczyniać się do nieprawidłowej wymowy głosek. Zgrzyz powinien być prawidłowy – jeżeli ortodonta stwierdzi nieprawidłowości należy najpierw skorygować wady zgryzu, aby potem ćwiczyć poprawność wymawianych głosek. Podczas wypadania zębów mlecznych dzieci często zaczynają seplenić z powodu ubytków w dolnym uzębieniu, jest to tzw. seplenienie fizjologiczne i powinno

samoistnie zniknąć po wyrośnięciu stałych zębów.

MÓW, MÓW I JESZCZE RAZ MÓW. U dziecka pozbawionego kontaktów werbalnych nie rozwinie się mowa. Mów wyraźnie językiem dorosłych, używaj prostych zdań. Różnicuj ton i intonację głosu. Tylko właściwa wymowa i zachowanie poprawnych form gramatycznych dadzą pożądany efekt w postaci prawidłowej wymowy. Często zwracaj się bezpośrednio do dziecka i dawaj mu czas na odpowiedź. Różne sytuacje domowe wykorzystaj do mówienia. Przy ubieraniu dziecka nazywaj części ciała i rodzaje ubrania, przy jedzeniu wprowadzaj nazwy pokarmów, a także ich cechy (słodki, kwaśny, gorzki itp.). Podczas prac domowych opowiadaj dziecku, co

właśnie robisz.

MÓW W ODPOWIEDNIM TEMPIE. Zły nawyk szybkiej, niechlujnej wymowy w skrajnych przypadkach może prowadzić do wad wymowy. Ok. 3, 4 roku życia u dzieci występuje tzw. jąkanie fizjologiczne, kiedy dziecko chce dużo powiedzieć, a jego narządy artykulacyjne nie nadążają za jego tokiem myśli. Nie należy wtedy dziecka krytykować i strofować, ponieważ jąkanie to może się utrwalić

CODZIENNIE CZYTAJ DZIECKU NA GŁOS, przynajmniej 20 minut, dziecko poprawia swoją wymowę, doskonali ją, starając się naśladować to, co słyszy od otoczenia. Dzięki głośnemu czytaniu dorosłego dziecko także wzbogaca swoje słownictwo, ćwiczy pamięć werbalną, zdolność koncentracji uwagi, umiejętność budowania

zdań.

PODCZAS CZYTANIA NIECH TWOJE DZIECKO OPOWIADA treść ilustracji, naśladuje różne odgłosy (np. szum wiatru, pukanie, odgłosy zwierząt). Wyrazy dźwiękonaśladowcze są doskonałym ćwiczeniem usprawniającym narządy artykulacyjne, przygotowują dziecko do wymowy kolejnych głosek.

ZACHĘCAJ DZIECKO DO NAUKI WIERSZY NA PAMIĘĆ. Jest to doskonała forma ćwiczeń utrwalających

wyrazistą wymowę. Wprowadzaj zabawy paluszkowe np.: idzie rak nieborak, srocza kaszkę warzyła itp. Rytm i koordynacja mają ogromne znaczenie dla rozwoju, płynnej zrozumiałej mowy.

PROWADŹ ĆWICZENIA ODDECHOWE: dmuchanie baniek mydlanych, dmuchanie na lekkie przedmioty, dmuchanie na wiatraczki, granie na prostych instrumentach muzycznych typu trąbka, flet, zdmuchiwanie

świeczki, picie i dmuchanie przez słomkę itp.

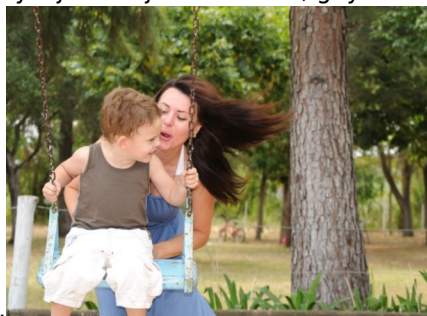
WPROWADŹ DO ZABAWY GIMNASTYKĘ BUZI I JĘZYKA. Ćwiczenia logopedyczne nie muszą być nudne! Niech to będzie zabawa dla Ciebie i dziecka np: buziaki dla mamy, oblizywanie się jak miś po zjedzeniu miodu (przy szeroko otwartej buzi), koniki, sięganie językiem do nosa, do brody, do prawego ucha, do lewego ucha,

liczeni ząbków językiem, parskanie itd.

SPRAWDŹ LATERALIZACJĘ - CZYLI DOMINACJĘ DANEJ STRONY. Sprawa jest prosta, jeżeli dziecko ma dominującą jedną stronę ciała np. prawe oko i prawą rękę. Jeżeli natomiast lateralizacja jest skrzyżowana – czyli „wiodąca” jest np. lewa ręka i prawe oko – podczas nauki pisania i czytania mogą wystąpić pewne trudności, które jednak można zniwelować większą ilością ćwiczeń. Nigdy jednak nie wolno dziecka „przestawiać”, czyli zmuszać go do pisania czy rysowania prawą ręką jeśli wyraźnie skłania się ku rysowaniu i pisaniu lewą

BAW SIĘ Z DZIECKIEM. Wspólnie róbcie książeczki o rodzinie, kolegach, zajęciach dziecka. Książeczki rozwijają myślenie i wyobraźnię, rozwijają słownictwo, zachęcają do czytania. Są wspaniałą formą spędzania czasu z dzieckiem i nawiązania głębszych więzi. Śpiewaj dziecku i razem z dzieckiem. Słuchaj płyt i kaset z muzyką dziecięcą i śpiewajcie razem. Rysuj i maluj z dzieckiem, gdy mu coś opowiadasz. Ilustrowanie

opowiadań ułatwia dziecku rozumienie.

DBAJ O PRAWIDŁOWY ROZWÓJ RUCHOWY. Zachęcaj do biegania, wspinania się po drabinkach, jazdy na hulajnodze, rowerze, rolkach. Usprawniaj motorykę palców, poprzez wydzieranie, naklejanie, lepienie z

plasteliny, malowania, rysowanie.

ĆWICZENIA WYKONUJcie SYSTEMATYCZNIE. Tylko wtedy przyniosą one oczekiwany efekt. Ćwiczyć można zawsze i wszędzie, nie musi się to odbywać w wyznaczonym, ustalonym czasie. Jest to nawet niewskazane, gdyż dziecko nie powinno traktować takich ćwiczeń jak obowiązku. Starajcie się, aby ćwiczenia były atrakcyjne i angażowały wiele zmysłów dziecka.

UNIKAJ NIEUSTANNEGO POPRAWIANIA WYMOWY DZIECKA. Dziecko ciągle upominane wycofuje się z kontaktów słownych.

DOSTRZEGAJCIE NAWET NAJMNIJSZY SUKCES DZIECKA I CIESZCIE SIĘ RAZEM Z NIM. Pozytywne motywowanie wzmacnia terapię, ale daje też dziecku poczucie pewności i wiary we własne możliwości.

Mowa dziecka powinna być zrozumiała nie tylko dla mamy i reszty domowników, ale także dla obcych osób. Jeżeli tak nie jest, a dziecko ma ok. 4 lat warto skonsultować się z logopedą. Wiek 4 lat jest dobrym wiekiem, aby logopeda ocenił mowę dziecka i stwierdził, co jest rozwojowe (czyli może samoistnie zaniknąć w miarę doskonalenia się aparatu artykulacyjnego i poszerzania doświadczeń językowych), a nad czym należy popracować. Wszelkie wady wymowy dobrze jest korygować do 6 roku życia, tak, aby w zerówce, czy w pierwszej klasie dziecko nie popełniało błędów w pisaniu – pamiętajmy o tym, że dzieci piszą tak jak mówią i tak jak słyszą. Należy pamiętać, że sprawne komunikowanie się dziecka powoduje, że jest dziecko może frustrować się, reagować agresją lub wycofaniem.

SKONTAKTUJ SIĘ ZE SPECJALISTĄ

KIEDY DO ORTODONTY?

Najlepiej pomiędzy trzecimi a czwartymi urodzinami malucha, kiedy ma już wszystkie zęby mleczne.

Objawy wskazujące na potrzebę

- konsultacji ortodontycznej: asymetria w rysach twarzy dziecka,
- oddychanie ustami,
- stale otwarta buzia,
- złe i szkodliwe nawyki takie jak: obgryzanie paznokci, ołówków, długopisów,
- ssanie smoczka czy palca,
- różne wady wymowy,
- dysfunkcja języka,
- przedwczesna utrata zębów mlecznych (próchnica),

- nadmiernie cofnięta lub wysunięta bródka,
- nieprawidłowe uszeregowanie zębów: szpary między zębami lub nadmierne stłoczenia,
- kiedy dziecko powyżej 3 roku życia nie chce gryźć twardych pokarmów,
- zbyt późne wypadanie zębów mlecznych,
- zęby wyrżnięte w niewłaściwym miejscu,
- zbyt głębokie lub zbyt płytkie nagryzanie zębów górnych na dolne,

SKONTAKTUJ SIĘ Z LARYNGOLOGEM

Objawy przerostu trzeciego migdałka:

- dziecko oddycha ustami,
- śpi z otwartą buzią,
- miewa momenty bezdechu,
- pochrapuje lub pochrząkuje podczas snu,
- często ma katar oraz infekcje górnych dróg oddechowych,
- mówi z charakterystycznym nosowym zabarwieniem i oddycha przez niedomknięte usta (przez co łatwiej łapie infekcje).

Oddychanie przez usta powoduje, że dziecko wdycha suche i zimne powietrze (w jamie nosowej powietrze jest nawilżane i ogrzewane), przez co łatwiej dochodzi do infekcji w obrębie górnych dróg oddechowych. Niewłaściwe oddychanie może spowodować wadliwy zgryz lub nawet rozwój podniebienia, a niesie to za sobą oczywiście konsekwencje związane z wadliwą wymową. Ciągłe oddychanie przez rozchylone usta prowadzi w konsekwencji do osłabienia mięśni żuchwy i mięśni języka odpowiedzialnych za utrzymywanie go w jamie ustnej. Powoduje to niekontrolowane wsuwanie jego czubka między zęby, a stąd już tylko krok do wymowy międzyzębowej.

NIEZWŁOCZNIE UDAJ SIĘ DO LOGOPEDY GDY:

- dziecko podczas artykulacji wsuwa język między zęby lub ociera nim o wargę, bo na każdym etapie wiekowym jest to wada, która się nie wycofa samoistnie, a w przyszłości może spowodować seplenienie;
- niepokojące są zmiany anatomiczne w budowie narządów mowy;
- istnieją wątpliwości czy dziecko dobrze słyszy;
- dziecko nawykowo mówi przez nos;
- dziecko po ukończeniu 4 r.ż. zamienia głoski dźwięczne na bezdźwięczne: „d” na „t” (np. zamiast domek mówi tomek), „w” na „f” (zamiast woda mówi fota), „g” na „k” (zamiast głowa mówi kłowa), „b” na „p” (zamiast buda mówi puta);
- dziecko pod koniec 3 r.ż. nie wymawia którejkolwiek z samogłosek ustnych: a, o, u, e, i, y;
- dziecko zniekształca głoski, np. wymawia „r” gardłowo. Ale trzeba wiedzieć, że zastępowanie głosek trudniejszych łatwiejszymi nie jest wadą ale swoistą cechą rozwoju mowy. Jeżeli jednak podczas wymawiania głosek dziecko nie zastępuje jej inną znaną w języku polskim, ale używa „obcego” dla nas dźwięku, wówczas warto zanotować sobie słowa, w których to ma miejsce i skonsultować to z logopedą;
- dziecko wyraźnie jąka się (miewa częste blokady i uporczywe powtarzanie jakiejś głoski lub utrudniony start mowy). Jednakże jeśli zauważymy u dziecka lekkie zacinań, powtarzanie sylab nie wpadajmy w panikę - może to być typowa, fizjologiczna nie płynność mowy. Bierze się ona stąd, że w wieku przedszkolnym rozwój myślenia i zasób słownictwa biernego (co dziecko rozumie) rozwija się szybciej niż jego umiejętności wypowiedzenia swoich myśli, a to może powodować rozwojową nie płynność mowy. Jeśli jednak problem będzie się nasilał, potrzebna jest szybka konsultacja ze specjalistą.

Opracowała:

Logopeda Marta Brzeźny